คนเล็กคิดใหญ่ เปลี่ยน 'แยกราชประสงค์' 'อารยสถาปัตย์' ยูนิเวอร์แซลดีไซน์

อิงอิง-ปุ๋น-จูน

ขอบคุณภาพประกอบจากเพจเฟซบุ๊กมองญี่ปุ่น

จะเกิดอะไรขึ้น ถ้าสุ่ม วันหนึ่งเราเกิดมีสภาวะเสมือนพิการ!!??

ความพิการในที่นี้ ไม่ได้หมายถึง แขนขาพิการ ตาบอด หรือหูหนวก

แต่เป็นสภาวะที่เกิดจาก **"สภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม"** เช่น เข้าไปซื้อกระดาษทิชชูในซุปเปอร์มาเก็ตและทิชชูอยู่สูงเอื้อมลงเข็บไม่ถึง

แม้คนปกติทั่วไปจะรู้สึก **"หงุดหงิด"** กับสภาวะไม่เอื้ออำนวยนี้ แต่ส่วนใหญ่ไม่เห็นว่ามันเป็นปัญหา เพราะ **"เคยชิน"** กับความลำบากเล็กๆ น้อยๆ

แต่รู้ไหมว่า ปัญหาเล็กๆ อันนี้ "แก้ได้"

ด้วยวิธีการออกแบบภายใต้แนวคิด **อารยสถาปัตย์** หรือ **"ยูนิเวอร์แซล ดีไซน์" (Universal Design)** ซึ่งมีหลักการออกแบบที่สะดวก ปลอดภัย เป็นธรรม ทั่วถึง และเท่าเทียม สามารถนำมาใช้ในการก่อสร้างสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อผู้คนทุกเพศ ทุกกลุ่ม ทุกวัย และทุกสภาพร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นคนปกติ ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยพักฟื้น สตรีมีครรภ์ เด็กและผู้อ่อนแอ

ด้วยเล็งเห็นถึงความสำคัญของแนวคิดนี้ จึงเกิดการรวมตัวของ **"กลุ่มคนอาสารุ่นใหม่ตัวเล็กแต่ใจใหญ่และคิดใหญ่"** อยากเปลี่ยนให้ **"ราชประสงค์"** เป็นพื้นที่ให้คนทุกสภาพร่างกายมาใช้ได้ ภายใต้โครงการ **"เข้าใจ ให้"** ชวนทุกคนมามองความพิการในมุมใหม่ สร้าง **"ราชประสงค์ สี่แยกใจดี"** ปรับทางเท้าให้คนทุกคนได้เข้าถึงราชประสงค์ได้ โดยร่วมกับสมาคมสถาปนิกสยาม ไขพระบรมราชูปถัมภ์ รวบรวมรายชื่อ 50,000 รายชื่อ เพื่อส่งถึงผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อให้มีแยกใจดีเกิดขึ้นจริง ที่ราชประสงค์และขยายผลสู่ทุกสี่แยกทั่วประเทศ

สามสาวแห่งเข้าใจใจ้ **"อิงอิง" วนาลี ไกรระวี** อายุ 21 ปี ชั้นปี 3 คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, **"จูน" ภูลวดี พฤกษานานนท์** อายุ 21 ปี ชั้นปี 4 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ **"ปุ๋น" นันทชิมา สุภาผล** อายุ 20 ปี ชั้นปี 3 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นตัวแทนของกลุ่มมาเล่าถึงแนวคิด **"ยูนิเวอร์แซล ดีไซน์"** แนวคิดที่ไม่ใหม่ในโลก แต่ยัง **"ใหม่"** ในประเทศไทย

"ตอนนี้ประเทศไทยมีสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำกัดมากเฉพาะคนแข็งแรงเท่านั้น โครงการนี้จึงเกิดจากการที่สมาคมสถาปนิกสยามเห็นว่า ราชประสงค์สถานที่ซึ่งมีคนใช้เยอะยังเป็นพื้นที่ที่ไม่รองรับคนทุกกลุ่มทั้งคนพิการ ผู้หญิงท้อง แต่ที่มียังไม่มีทางลาด ไม่มีถนนสำหรับคนตาบอด ไม่มีลิฟต์สำหรับรองรับทุกคน เราจึงอยากทำราชประสงค์ให้ทุกคนเข้าถึงได้" สาว ม.ศิลปากรเปิดประเด็นก่อน

ขณะที่ สาวจากรั้วจามจุรีบอกต่อว่า จากที่ได้เรียนเกี่ยวกับยูนิเวอร์แซลดีไซน์ เป็นประเด็นที่น่าสนใจ เพราะประเทศไทยยังไม่ค่อยมีคนพูดถึงหรือใช้กันอย่างแพร่หลายเท่าไหร่ น่าจะดี ถ้ามันเกิดขึ้นจริงในบ้านเรา

"คนไทยส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการเลือกฟังก์ชั่นการใช้งาน แต่ไปให้ความสำคัญกับปัจจัยอื่นแทน พอได้เรียนจึงรู้ว่า ใกล้ตัวมาก

อย่าง กลอนประตูลูกบิดกลมๆ เราอาจจะคิดว่าไม่เหมาะถ้าที่บ้านมีคนกล้ามเนื้ออ่อนแรงอยู่ แต่จริงๆ แล้ว สมมุติถ้าเรามือเจ็บแขนเจ็บมา เราก็ใช้ลำบากเหมือนกัน" จูนอธิบาย

สามสาวเล่าว่า ยูนิเวอร์แซลดีไซน์มีขึ้นมานานแล้ว อย่างประเทศญี่ปุ่นทุกการออกแบบของเขาให้ความสำคัญกับอารยสถาปัตย์ทั้งสิ้น

"ที่ผ่านมาเราเข้าใจผิดคิดว่า ยูนิเวอร์แซลดีไซน์สร้างขึ้นเพื่อคนพิการหรือผู้สูงอายุเท่านั้น แต่จริงๆ แล้วรองรับคนทุกแบบและทุกช่วงอายุตั้งแต่ 0-100 ปี แต่ปัจจุบันยังต่างๆ ในไทยยังรองรับแค่คนอายุ 15-60 ปีเท่านั้น" อิงอิงเสริม และว่า

"คนไทยมักคิดว่า คนปกติไม่ใช้ทางลาด ซึ่งที่ไม่ใช่ความคิดที่ผิดเสียทีเดียว แต่ถ้าเราลากกระเป๋าเดินทางใหญ่ๆ หนักๆ เราก็สามารถใช้ได้"

ยูนิเวอร์แซลดีไซน์จึงเป็นทุกอย่างที่คนใช้ได้ ไม่ใช่แค่ทางลาด ลิฟต์ กลอนประตู รางจับตามบันได เท่านั้น ยังรวมไปถึงบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ก็ออกแบบโดยใช้แนวคิดยูนิเวอร์แซลดีไซน์ได้ โดยให้มีอักษรเบรลเพื่อบอกรสชาติสำหรับคนตาบอด หรือยาสระผมที่มีอักษรเบรลไว้ข้างขวดเพื่อบอกว่า ขวดไหนเป็นแชมพูหรือครีมนวด

"ยูนิเวอร์แซลดีไซน์ อยู่ได้ทุกมุมของชีวิต ตั้งแต่ขวดน้ำไปจนถึงขนส่งสาธารณะ" จูนย้ำ

ขณะที่ สาวจากรั้วลาดกระบังก็อาสามาร่วมทำโครงการนี้เพราะอยากเห็นระบบขนส่งเมืองไทยดีขึ้นกว่านี้ โดยมีแรงบันดาลใจมาจากมารดาที่ชาไม่ค่อยดีต้องใช้แท็กซี่ในการเดินทางตลอดเพราะขึ้นรถเมล์ไม่สะดวก

"ปุ๋นเข้าใจเรื่องนี้มากๆ ทำโครงการนี้ก็เพื่ออยากให้สังคมตระหนักว่า ไม่ว่าออกแบบอะไรอยากให้คำนึงถึงส่วนรวม เข้าใจความพิการใหม่ เราก็เหมือนจะพิการได้ แต่ถ้ามีการออกแบบที่สะดวกจริงๆ เราจะอยู่ในสังคมง่ายขึ้น"

ด้าน อิงอิง ก็บอกแรงบันดาลใจที่ทำให้เธอสละเวลามาอาสาทำงานเพื่อสังคมว่า มาจากการได้คุยกับคนพิการที่ว่า เขาไม่ได้ต้องการความสงสาร หรือเงินช่วยเหลือ แต่เขาต้องการความเข้าใจ ความเท่าเทียม ที่เท่าเทียมกับเราและเขามีความสามารถเหมือนกับเรา

"พอได้ยินแบบนี้ เปลี่ยนทัศนคติอิงมาก เมื่อก่อนยิ่งแยกจะไม่เห็นคนพิการออกมาใช้ชีวิตภายนอก แต่พอได้ยินแล้วรู้สึกว่า เขาสามารถออกมาใช้ชีวิตได้ ถ้ามีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทำให้เขาสามารถออกมาได้จริงๆ และเขาไม่ได้มีความสามารถน้อยกว่าเราเลย สิ่งที่มีคร็จริงๆ คือ ทัศนคติที่ว่า เงินช่วยคนพิการได้ แบ่งภาษีของรัฐบาลไปช่วยคนพิการ แต่ที่ปัญหาของเขาจริงแล้วเหมือนเราพยายามกันคนพิการออกไปจากสังคม. ไม่ให้เขาเข้ามาอยู่ในสังคมปกติ ซึ่งจริงๆ แล้ว ไม่น่าจะเป็นการแก้ปัญหาที่ถูกต้องและยั่งยืน"

"อยากบอกว่า คนพิการคือคนที่มีความสามารถถือกันหนึ่ง แค่เขาออกมาใช้ชีวิตไม่ได้ เพราะยังมีอีกหลายอย่างที่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อเขา อยากให้มองเขาเป็นคนเหมือนเรา ถ้าจะช่วยเขาไม่ใช่แค่เรื่องเงิน แต่ช่วยให้เขาออกมาใช้ชีวิตกับพวกเราได้ และที่เหลือเขาจัดการชีวิตเขาได้เอง เมื่อมีทุกอย่างมารองรับชีวิตเขาแล้ว" อิงอิงบอก

และจูนบอกว่า อยากให้โปรเจ็กต์นี้เป็นโปรเจ็กต์ระยะยาวให้ราชประสงค์เป็นโครงการนำร่องของสถานที่อื่นๆ เป็นเครื่องมือในการสร้างความตระหนักเรื่องยูนิเวอร์แซลดีไซน์ให้คนไทยเข้าใจเรื่องพวกนี้มากขึ้น

สุดท้าย สาวๆ ใจอาสาบอกว่า เรื่องนี้แม้จะดูเป็นเรื่องเล็กน้อยในสายตาใครหลายคน แต่เป็นพื้นฐานของชีวิตที่ยั่งยืน หากโครงการนี้สำเร็จ พวกเธอไม่รู้ว่าจะระกะระกะอะไรได้ แต่ที่แน่ๆ จะทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น คนทุกกลุ่มกล้าออกมาใช้ชีวิตมากขึ้น

ฉันใจอยากสนับสนุนโครงการเข้าใจให้ของคลิกเข้าไปใน www.givetheheart.com อีกหนึ่งช่องทางใหม่ในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับยูนิเวอร์แซลดีไซน์และความพิการในมุมใหม่ผ่านเกมอินเตอร์แอ็กทีฟ